

РЕЦЕНЗІЯ

доктора економічних наук, професора
ЗАЛУЦЬКОЇ ХРИСТИНИ ЯРОСЛАВІВНИ
на дисертаційну роботу Гаврася Дмитра Руслановича
«Планування та регулювання ресурсного забезпечення інноваційного
розвитку підприємств»,
яку представлено на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 051 – Економіка
(Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки)

Актуальність теми дисертаційного дослідження

У сучасному динамічному світі, де технології та ринкові умови швидко змінюються, питання інноваційного розвитку підприємств набуло особливої актуальності. Підприємства, які прагнуть зберегти свою конкурентоспроможність, вимушені впроваджувати інноваційну модель економічного розвитку. Оскільки, інноваційний розвиток характеризується суттєвим рівнем ризику, а значна частина інноваційних проєктів зазнає невдачі, то ретельного планування та регулювання потребує ресурсне забезпечення цього розвитку. Планування та регулювання ресурсів дозволить підприємствам вчасно впроваджувати нові ідеї та технології. Особливо це питання актуальне для вітчизняних підприємств, інноваційна активність яких знаходиться на низькому рівні. Відповідно, дисертаційне дослідження Дмитра Гаврася присвячене актуальному питанню.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота відповідає науковим напрямам кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка» та виконана в межах науково-дослідних робіт цієї кафедри: «Формування та використання економічного потенціалу підприємств, галузей, регіону» (номер державної реєстрації 0118U001539) (с. 37, с. 226 дисертаційної роботи); «Формування та використання економічного потенціалу підприємств, галузей та регіону в умовах інноваційної трансформації та сталого розвитку» (номер державної реєстрації 0123U102353, с. 37, с. 225).

Ступінь обґрунтованості основних положень і висновків, сформульованих у дисертації

Основні наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані Гаврасем Д. Р., є науково обґрунтованими. Автор дисертаційної роботи чітко сформулював її мету, яка полягає у розробленні теоретичних положень та обґрунтуванні методико-прикладних рекомендацій щодо планування та регулювання ресурсного забезпечення інноваційного розвитку підприємств (с. 37-38). Завдання дисертаційної роботи, викладені у вступі (с. 38), є належним чином аргументованими, а їхнє вирішення забезпечує досягнення мети роботи. Дисертантом ретельно опрацьовано значну кількість наукових праць вітчизняних та зарубіжних науковців з питань планування та регулювання ресурсного забезпечення інноваційного розвитку підприємств. Це дало змогу виокремити прогалини, наявні у сучасній літературі, та обрати дієві напрями щодо їхнього усунення.

У дисертаційній роботі використано методи узагальнення, системного аналізу, економіко-математичного моделювання, абстрагування, оптимізаційний тощо. При цьому, здобувачем використано значний масив вхідної інформації, зокрема, числових даних, що характеризують діяльність українських підприємств. Це підкреслює оволодіння дисертантом на високому рівні методологією наукової роботи, що забезпечило належний ступінь вирішення поставлених наукових завдань.

Основні результати, отримані у процесі дисертаційного дослідження, доповідались на великій кількості міжнародних наукових та науково-практичних конференціях, що сприяло належній апробації цих результатів. Достовірність наукових положень дисертаційної роботи, серед іншого, підтверджується також і значною кількістю статей, опублікованих у наукових виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз даних, у тому числі, у фахових наукових виданнях України. Висновки до дисертаційної роботи (с. 160-164) відповідають поставленим завданням.

Враховуючи викладене вище, можна стверджувати, що представлені результати дослідження є обґрунтованими та достовірними.

Наукова новизна дисертаційної роботи

Гаврасем Д. Р. вперше запропоновано модель гнучкого планування фінансового забезпечення інноваційного розвитку підприємств, застосування якої, дає змогу коригувати у процесі такого планування наявні обмеження на обсяги та структуру фінансових ресурсів (с. 119-131).

Також автором удосконалено систему показників оцінювання економічної ефективності ресурсного забезпечення інноваційного розвитку підприємств (с. 95-99) та покращено механізм обґрунтування потреби у підвищенні компетенцій працівників підприємств з планування ресурсного забезпечення інноваційного розвитку (с. 133-137).

Окрім того, у своїй дисертаційній роботі Гаврась Д. Р. розвинув теоретико-прикладні засади планування ресурсного забезпечення інноваційного розвитку підприємств, зокрема, було розширено класифікацію видів цього розвитку шляхом виділення додаткових ознак їхнього групування (с. 54-55).

Крім того, дисертантом розвинуті теоретичні положення з регулювання ресурсного забезпечення інноваційного розвитку підприємств як важливого інструменту подолання перешкод на шляху до такого розвитку, зокрема, шляхом групування цих перешкод за такими новими ознаками: етапами процесу провадження на підприємствах заходів із забезпечення їх інноваційного розвитку; причинами, які зумовлюють перешкоди; ієрархією перешкод (с. 72–77; 140–144).

Практичне значення отриманих результатів

Практичне значення результатів, одержаних при виконанні даного дисертаційного дослідження, полягає в доведенні певних наукових положень дисертаційної роботи до рівня конкретних рекомендацій з планування та регулювання ресурсного забезпечення інноваційного розвитку підприємств.

Окремі результати наукових досліджень прикладного характеру, одержані Гаврасем Д. Р., безпосередньо використали у практиці такі суб'єкти господарювання: ТзОВ «Українська деревообробна компанія»; ПП «Степанків»; Сокільницька сільська рада Львівського району Львівської області (с. 42, с. 228-230).

Крім того, ключові теоретичні та методико-прикладні положення даної дисертаційної роботи впроваджено у навчальний процес Національного університету «Львівська політехніка» під час викладання дисциплін «Інноваційність бізнесу» та «Інноваційний розвиток бізнесу», а також при виконанні курсового проєкту «Інноваційність бізнесу» (с. 42, с. 227).

Опубліковані праці та апробація результатів дослідження

Дисертантом за темою дисертаційної роботи опубліковано 93 наукових праці, у тому числі: 20 статей (з яких 17 у наукових фахових виданнях України, одна стаття – у зарубіжному виданні, яке індексується у базі Scopus); три розділи у колективних монографіях. Загальний обсяг опублікованих праць – 9,12 друк. арк., з яких особисто автору належить 7,46 друк. арк.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження розглянуто та схвалено на 70 міжнародних наукових та науково-практичних конференціях, за усіма якими було опубліковано тези доповідей, зокрема: «Scientific review of the actual events, achievements and problems» (м. Берлін, Федеративна Республіка Німеччина, 31 травня 2024 р.); «Розвиток наукової думки постіндустріального суспільства: сучасний дискурс» (м. Черкаси, Україна, 31 травня 2024 р.); «Цифровізація науки та сучасні тренди її розвитку» (м. Дніпро, Україна, 26 березня 2021 р.); «Глобалізація наукових знань: міжнародна співпраця та інтеграція галузей наук» (м. Полтава, Україна, 6 червня 2021 р.); «Динаміка, рух та розвиток сучасної науки» (м. Луцьк, Україна, 5 березня 2021 р.); «The current state of development of world science» (м. Лісабон, Португальська Республіка, 4 червня 2021 р.); «Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень» (м. Львів, Україна, 15 квітня 2022 р.); «Sectoral research XXI: characteristics and features» (м. Чикаго, США, 22 квітня 2022 р.); «Features of the development of modern science in the pandemic's era» (м. Берлін, Німеччина, 15 липня 2022 р.); «Інноваційні тенденції сьогодення в сфері природничих, гуманітарних та точних наук» (м. Дніпро, Україна, 17 березня 2023 р.); «Scientific practice: modern and classical research methods» (м. Бостон, США, 26 лютого 2021 р.); «The process and dynamics of the scientific path» (м. Афіни, Грецька Республіка, 26 лютого 2021 р.); «The process and dynamics of the scientific path» (м. Афіни, Грецька Республіка, 22 листопада 2024 р.); «Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття» (м. Біла Церква, Україна, 22 листопада 2024 р.); «Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique» (м. Париж, Франція, 20 вересня 2024 р.); «Modernization of science and its influence on global processes» (м. Берн, Швейцарська Конфедерація, 20 вересня 2024 р.); «Інтелектуальний ресурс сьогодення: наукові задачі, розвиток та запитання» (м. Одеса, Україна, 20 вересня 2024 р.); «Theoretical and practical aspects of modern scientific research» (м. Сеул, Республіка Корея, 21 червня 2024 р.); «The driving force of science and trends in its development» (м. Ковентрі, Сполучене Королівство, 21 червня 2024 р.); «Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття» (м. Полтава, Україна, 21 червня 2024 р.); «Наукові орієнтири: теорія та

практика досліджень» (м. Ужгород, Україна, 17 травня 2024 р.); «Current issues of science, prospects and challenges» (м. Сідней, Австралія, 17 травня 2024 р.); «Technologies and strategies for the implementation of scientific achievements» (м. Стокгольм, Королівство Швеція, 10 травня 2024 р.); «Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences» (м. Кембридж, Сполучене Королівство, 29 березня 2024 р.); «Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень» (м. Херсон, Україна, 29 березня 2024 р.); «Міжгалузеві диспути: динаміка та розвиток сучасних наукових досліджень» (м. Тернопіль, Україна, 22 березня 2024 р.); «Current scientific goals, approaches and challenges» (м. Рига, Латвійська Республіка, 22 березня 2024 р.); «Sectoral research XXI: characteristics and features» (м. Чикаго, США, 15 березня 2024 р.); «Глобальні виклики та інновації: шляхи розвитку сучасної науки» (м. Чернівці, Україна, 15 березня 2024 р.); «Advanced discoveries of modern science: experience, approaches and innovations» (м. Амстердам, Нідерланди, 23 лютого 2024 р.); «The process and dynamics of the scientific path» (м. Афіни, Грецька Республіка, 9 лютого 2024 р.); «Theoretical and empirical scientific research: concept and trends» (м. Оксфорд, Сполучене Королівство, 2 лютого 2024 р.) та ін., а також на наукових семінарах кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка».

Структура дисертації

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Обсяг основного тексту становить 129 сторінок. Дисертаційна робота містить 24 таблиці, 17 рисунків, список використаних джерел із 183 найменувань та 4 додатки.

Окремі дискусійні питання і зауваження

Позитивно оцінюючи змістовність і значущість наукового дослідження, обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, слід відмітити ряд питань, що можуть бути предметом дискусії:

1. У табл. 1.1 на с. 48 при класифікації видів економічного розвитку підприємств варто було б виділити інноваційний розвиток. Відповідно, відсутність даного виду розвитку у табл. 1.1 ускладнює зв'язок між цією таблицею та рисунком 1.1, на якому зображено інноваційний розвиток підприємства у складі його загального економічного зростання.

2. До ознак інноваційного розвитку підприємств автор, зокрема,

відносить стійкий характер підвищення величини фінансово-економічних результатів господарської діяльності, викликаного реалізацією інноваційного потенціалу підприємств (с. 52). Не заперечуючи цього твердження, вважаю, що потрібно було би навести більш чіткі критерії стійкості підвищення величини фінансово-економічних результатів.

3. У підрозділі 2.2 при описі показника (2.6) (с. 97) недостатньо повно описана процедура визначення величини інвестиційних витрат, понесених підприємством для забезпечення свого інноваційного розвитку, тобто, для отримання приросту чистого доходу.

4. Варто було б навести більш детальні дані про інноваційну діяльність тих досліджуваних підприємств, які провадять таку діяльність. Також доцільно було б докладніше описати процес збирання та оброблення вхідної інформації.

5. Наведені у табл. 3.2 на с. 130 результати обґрунтування фінансового забезпечення провадження портфелю інноваційних проєктів є занадто узагальненими. Доцільно було би деталізувати ці результати.

6. У підрозділі 3.3 потрібно було би навести більш чіткі ознаки, яким повинні відповідати підприємства, до яких може бути застосовано запропонований дисертантом механізм пільгового кредитування реалізації інноваційних проєктів.

Водночас, вказані зауваження жодним чином не применшують наукової та практичної значимості результатів, одержаних у процесі дисертаційного дослідження, і не впливають на загалом позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Гаврася Дмитра Руслановича «Планування та регулювання ресурсного забезпечення інноваційного розвитку підприємств» заслуговує позитивної оцінки, оскільки, отримані результати дослідження характеризуються високим рівнем наукової новизни, достовірності та обґрунтованості, мають теоретичну та практичну цінність. Поставлену мету дослідження повністю досягнуто, а його завдання – виконано. Основні результати дослідження достатньо повно відображені в опублікованих працях за темою дисертаційної роботи.

За своїм змістом робота відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» зі змінами та доповненнями та постанові Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії» зі змінами та доповненнями, а її автор – Гаврась Дмитро Русланович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» (галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки).

Рецензент

доктор економічних наук, професор кафедри
економіки підприємства та інвестицій
Національного університету
«Львівська політехніка»

Христина ЗАЛУЦЬКА

**Підпис доктора економічних наук, професора
Христини ЗАЛУЦЬКОЇ засвідчую**

Вчений секретар
Національного університету
«Львівська політехніка»
к.т.н., доцент

Роман БРИЛИНСЬКИЙ